

JUNIJSKA RAZMIŠLJANJA

Ozadje vetrinske tragedije (1)

MARKO KREMŽAR

Ta mesec se spominjamo enega najbolj temnih obdobij slovenske zgodovine. Domobranci, slovenska narodna vojska, so bili vrnjeni s Koroške v roke partizanov in skupaj s tisoči beguncev pred komunisti raznih narodnosti, pomorjeni na slovenskih tleh. Ob takih obletnicah navadno mislimo predvsem na to, kaj so ti borci proti komunističnemu terorizmu morali pretrpeti, in na praznino, ki jo je njihova smrt zarezala v družine in v celotno slovensko narodno telo. Manj prisotna pa je med nami misel glede razlogov, ki so privedli britansko vojaško oblast v južni Avstriji do tega, da je te ljudi izročila komunistom, to je v smrt.

V preteklosti so skušali nekateri pripisati to odločitev Jaltski pogodbi med Stalinom, Roosveltom in Churchillom ter neinformiranosti naših vodilnih ljudi glede takratnih sklepov. Vendar je bilo v Jalti sklepano le glede povojne usode sovjetskih državljanih (9 - številke v oklepajih se nanašajo na strani omenjene knjige), ki bi prišli v ujetništvo zahodnih zaveznikov. Angleži pa so na južnem Avstrijskem vračali begunce ne glede na državljanstvo in celo med Kozaki, katere so vrnili, jih je bilo veliko, ki niso bili sovjetski državljani.

Med nami so priče, ki so slišale, da so angleški oficirji svetovali domobranci častnikom, naj se predajo Titovim partizanom. To kaže na dober odnos med angleško zasedbeno silo na Koroškem in jugoslovanskimi partizani, ki so takrat bili prisotni severno od Karavank. Ne razloži pa, zakaj so Angleži kljub takemu prijateljstvu sprejeli slovenske in srbske begunce, medtem ko so dvesto tisoč hrvaškim vojakom in velikemu številu civilistov iste narodnosti, ki so hoteli na Koroško pri Pliberku, na meji zaprti pot in jih zavrnili z oddelki 'kraljevih irskih strelcev'.

Pred nekako dvajsetimi leti je pričel raziskovati ozadje takratnih britanskih odločitev lord Nikolaj Tolstoj, ki je svoja dognanja napisal v knjigah, od katerih je postala svetovno znana 'The Minister and the massacres'. Z njo je avtor posvetil v ozadje omenjenih dogodkov. Trdil je, da je šlo pri vračanju beguncev z avstrijske Koroške za zaroto, sklenjeno mimo odločitev vrhovnih vojaških in političnih poveljstev zahodnih zaveznikov. Kasneje je nekdanji brigadir Low, tedanji šef štaba 5. korpusa 8. armade na Koroškem in kasnejši lord Adlington, zaradi tega Tolstoja tožil. Ker Tolstoj ni mogel podpreti vseh svojih trditev z dokumenti, je bil obsojen na težko denarno kazen. Po smrti lorda Adlingtona pa je angleški pisatelj Ian Mitchell odkril večji del dokumentov, ki so v času omenjene tožbe zginili iz arhivov. Na podlagi teh je napisal knjigo 'The cost of a reputation', kjer opisuje ozadje vetrinske tragedije in do neke mere dopolnjuje Tolstojeve izsledke. S tem pa ponovno osvetli tudi pomemben del bližnje slovenske zgodovine.

ZAVEZNIŠKI UKAZI
IN PROTIUKAZI

Peti korpus britanske 8. armade v Avstriji je po končani drugi svetovni vojni, maja 1945, izročil nad 70.000 Kozakov in Jugoslovancov Stalinu in Titu. Ian Mitchell povzema v omenjeni knjigi te tragične dogodke in pravi v uvodu (V.), da je bilo to v nasprotju z vojnimi zakoni in s tradicijo pa tudi v nasprotju z nameni britanske vlade ter najvišjega zavezniškega vojaškega poveljstva.

Res je tedanji predsednik britanske vlade sir Winston Churchill, ena

najmočnejših osebnosti vojnega obdobja, dal že 29. aprila 1945 navodila, naj se proti-Titovski sile, ki se bodo umaknile k zaveznikom, razorožene namestijo v begunska taborišča (32). To navodilo je bilo skladno s sporočilom britanskega zunanjega ministrstva (Anthony Eden) dne 19. februarja 1945, Macmillanu, da nihče, ki ni sovjetski državljani, ne bo nasilno vrnjen v domovino. Macmillan je bil takrat politični svetovalac maršala Alexandra, poveljnika zavezniških sil v Sredozemlju.

Če je bila Churchillova politika glede sovjetskih državljanih pogojena po dogovorih v Jalti, je bila pa njegova politika do ne-sovjetskih državljanih nedvomna, da ne smejo biti pod nobenim pogojem vrnjeni Sovjetom. Jaltski dogovori so se omejevali le na državljane Sovjetske zveze, ki bi bili ob koncu vojne pod oblastjo zahodnih zaveznikov, in niso omenjali drugih narodnosti. Churchillovo zaupanje v Tita pa je shlapelo že v zimi 1944/45. Ob koncu vojne je gledal nanj kot na osvajačca, kateremu se je treba upreti iz istih razlogov kot Hitlerju. Telegrami med Londonom in Washingtonom v zadnjih dveh tednih maja 1945 jasno kažejo, da sta obe vladi stali trdno na stališču, da se ne vrača Titu niti kraljevih četnikov niti drugih jugoslovanskih protikomunistov. (15)

Podobno stališče je imel glede borcev proti komunistom, ki so se zatekli k njim iz vzhodnih dežel, tudi maršal britanske armade sir Harold Alexander. Pod njegovim poveljstvom je bil takrat med drugimi tudi 15. armadni zbor (general Clark), v katerega je bila vključena znana 8. armada (gen. McCreery), ki so jo sestavljali poleg britanskega 13. korpusa še 2. ameriški korpus in 2. poljski korpus. Ti so zasedli severovzhodno Italijo do jugoslovanske meje. Južnozahodno Avstrijo s Koroško pa je zasedel 5. korpus iste armade pod poveljstvom generala Keightleya.

Vračanja protikomunistov bodisi Titu, bodisi Sovjetom so se dogodila le na področju 5. britanskega korpusa. Zunaj območja 5. korpusa so se predajale britanski armadi v istem času podobne skupine beguncev, ki niso bili vrnjeni. Od 'srbskih dobrovoljcev', na primer, ki jih je bilo nekako 15.000, se jih je umaknilo okrog 4000 v južno Avstrijo, 11.000 pa na zahod v Italijo. Oboji so bili sprejeti kot begunci, vendar prvi so bili vrnjeni v roke Titu, drugi pa ne, čeprav so se oboji predali enotam britanske 8. armade in sicer v Italiji 13. korpusu, v Avstriji pa 5. korpusu (13), katerega poveljnik štaba, brigadir Low, je odigral pri tem osrednjem vlogo.

Vprašanje je, zakaj se je zgodilo to kljub temu, da sta bila tako vrhovni zavezniški poveljnik na tem območju kakor ministrski predsednik Winston Churchill nasprotnega mnenja in da je bil maršal Alexander protikomunistom celo naklonjen?

Maršal Alexander je bil ob koncu prve svetovne vojne leta 1918 visoko odlikovan brigadir Irske garde. Takoj po koncu vojne se je odpravil kot prostovoljec z britansko protikomunistično misijo v Latvijo, kjer je postal poveljnik tamkajšnjih nemško-baltskih protikomunističnih čet (Landeswehr). Navezal se je na te ljudi in na deželo. Naučil se je ruščine in spoznal iz lastne izkušnje zapletenost vzhodnjeevropske politične migracije, ki se je ponovno pojavila ob koncu druge svetovne vojne leta 1945 v srednji Evropi. Latvijska vlada mu je podelila odlikovanje baltskega Častnega križa, v imenu ruske caristične vlade v eksilu pa mu je general Judenič izročil odlikovanje Svete Ane s prekrižanimi meči. To odlikovanje je nosil maršal

Alexander, ko se je leta 1945 srečal pri večerji s sovjetskim vrhovnim komandantom maršalom Tolbuhihom (18).

S Tolbuhihom je kosil 10. maja tudi general Keightley, ki pa nato ni hotel imeti več osebnih stikov s Sovjeti in je zaupal to nalogo brigadirju Tyrin-Wilsonu. Temu so Sovjeti izročili že naslednji dan listo kakih dvajsetih ljudi, katere je Sovjetska armada zahtevala, da jih izročijo. Na njej je bilo nekaj starejših generalov nekdanje Bele armade. Takrat je general Keightley to zahtevo ogorčeno odklonil (4).

Eden daljnih povodov, ki so privedli do tragedije, je bilo verjetno pismo poveljnika 5. korpusa generala Charlesa Keightleya z datumom 10. maja, v katerem prosi poveljstvo 8. armade za dovoljenje, da uporabi silo proti Titovim partizanom, ki so na Koroškem kazali prezir do britanskih okupacijskih oblasti. Zapisal je: 'Zdaj je popolnoma jasno, da moram biti v stanju streljati na partizane, ki kategorično prezirajo povelja britanskih poveljnikov.' Ta prošnja mu je bila zavrnjena s pojasnilom, da je politična situacija 'zelo delikatna' (25). Od takrat je zaupal nalogo reševanja odnosov z Jugoslovani svojemu načelniku štaba brigadirju Lowu. Poveljstvo 5. korpusa je pričelo s tem iskati drugih poti, da se reši prisotnosti partizanov na svojem zasedbenem ozemlju.

Kmalu po dnevu zmage (Victory Day) je dobil maršal Alexander kot vrhovni poveljnik zavezniških sil, ki so mejile na Jugoslavijo, od vlade navodilo, da naj prepreči, da bi Titovska vojska zasedla več ozemlja, kot je bilo to do leta 1939, ker bo spremin-

Toby Low, odgovoren za vrnitve

janje meja stvar mirovniških konferenc (24).

Verjetno je zaradi te situacije prišel v severno Italijo 12. maja Alexander politični svetovalac Macmillan. Najprej je imel posvet z generalom McCreeryjem, naslednji dan pa v Celovcu s Keightleyem. Ta sestanek, 13. maja, na katerem je bilo po vsej verjetnosti sklenjeno vračanje Kozakov, je imenoval kasneje Tolstoj 'Celovška zarota' (25). Od tedaj se je odnos 5. korpusa do protikomunističnih beguncev na njihovem zasedbenem ozemlju spremenil.

Naslednji dan (14. maja) je bil Macmillan spet v Neaplju. Isti večer je tam general Robertson, Alexanderov administrativni šef, izdal povelje, kasneje imenovano 'Robertsonovo povelje', ki pravi glede Jugoslovancov: 'Vse predane osebe jugoslovanske narodnosti, ki so služile v nemški vojski, naj se razorožijo in predajo jugoslovanskim silam.' Na podlagi tega povelja je kasneje pred sodiščem lord Adlington, nekdanji brigadir Low, vztrajal, da je imel vso avtoriteto, da je lahko vrnil Titu celotno vetrinsko taborišče, vojake in civiliste, moške, žene in otroke (26).

Nadaljevanje prihodnjic

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Spopad med vlado in vrhovnim sodiščem, ki smo ga doživeli ta teden, je ključne važnosti za usodo novega predsednika in nadaljnji politični in družbeni razvoj. Zato je umestno, da si ga malo bolj podrobno ogledamo.

Malo zgodovine. Sodni stroj v Argentini in zlasti vrhovno sodišče sta bila nenehno predmet vtikovanja in vmešavanja izvršilne oblasti. Višek pa smo dosegli ob povratku demokracije po zadnji vojaški vladi leta 1983. Dotlej je bilo vrhovno sodišče (kot tudi vse sodne zbornice) tričlansko. Ko je Alfonsin prevzel oblast, je videl, da mu člani vrhovnega sodnega organa niso naklonjeni. S posebnim zakonom, ki ga je potrdil parlament, je zvišal število članov s tri na pet (dva nova seveda vladi naklonjena) in tako dosegel prijaznost sodne strukture do vlade. Menem je šel še dalje: število članov je povečal na devet (štirje novi so bili seveda „menemisti“) in si tako zagotovil „avtomatično večino“, ki je nenehno samo kimala vladnim korakom, ki so bili večkrat protiustavni. Ne pozabimo, da je v Argentini vrhovno sodišče obnem tudi ustavno sodišče.

Duhaldejev poraz. Ko je po padcu De la Rue in umiku Rodríguez Saája vlado prevzel Duhalde, je takoj napovedal, da bo zamenjal vse člane vrhovnega sodišča. Parlament je uvedel ustavni postopek, a pokazalo se je, da vlada ni imela zadostnega števila glasov (dve tretjini v obeh zbornicah). Vrhovno sodišče je s protiofenzivo (vladi nevarni ukrepi) dosegla, da je Duhalde sam ustavil postopek v parlamentu. Pri glasovanju so bili sodniki oproščeni, kljub temu, da je bilo tvarine dovolj, da bi marsikatero postavili pred sodni senat. Najslabše je šlo predsedniku organa; le pičlih sedem glasov je manjkalo, da bi ga sodili. Ob tem omenimo, da je dr. Julio Nazareno prišel v vrhovni sodni organ brez nikakršne sodne tradicije, temveč zaradi poznanja in povezave (družabniki v odvetniški pisarni v La Rioji) z dinastijo Menem.

Kirchner napade. Postopek v parlamentu ni nikdar zamrl. Pristojna komisija je že pripravljala obtožbo proti enemu izmed članov (dr. Fayt). Tedaj je sodišče ponovno dalo vedeti, da pripravljala vladi nasprotne razsodbe. V glavnem gre za vprašanje pesifikacije, kar bi bilo za vlado (in družbo) hud gospodarski udarec. A predsednik je sedaj drug in Kirchner ni hotel sprejeti vpeljanega sistema daj-dam. Po kratkem premisleku je javno pozval poslance, naj „počistijo ustanove“ ljudi, ki jih niso vredni.

Biti ali ne biti? Veliko je

odvisno od rešitve tega zapleta. Vprašanje ni le, kdo bo končno zmagal, temveč, kakšen bo prihodnji razvoj. Predvidevamo, da bo Kirchnerju končno uspelo in bo Nazareno prvi, ki bo zapustil svoj prestol v sodni palači. Kaj pa potem? Kdo na njegovo mesto? Precedent ne vzbuja optimizma: Kirchner je kot guverner province Santa Cruz tudi povečal število članov krajevnega vrhovnega sodišča s tri na pet, in nova dva izbral iz vrst svojih privržencev. Če bo isto storil sedaj, bo rešil problem svoje vlade, ne pa dužbe in države. Če pa bo postopal lojalno in pustil svobodno delovanje ustavnih organov ter prazno mesto dopolnil z vrednim in neopredeljenim članom, bo to prvi korak, da se končno problem sodnih ustanov v Argentini usmeri po pravi poti.

Ofenziva se nadaljuje. Poleg posega na sodno področje, je Kirchner pretekli teden izpeljal čistko tudi v vrstah federalne policije. Vrhovni poveljnik Roberto Giacchino je sicer zaenkrat ostal na svojem mestu, a odstranjenih je bilo deset višjih poveljnikov in vodje vseh komisarij v glavnem mestu. To je umesten korak zaradi visoke korupcije v policijskih vrstah. Vprašanje pa je isto: koga bo postavil na mesto odstranjenih. Kirchnerji poseg je zadel tudi PAMI, ustanovo socialnega skrbstva za upokojece. To je bilo nujno potrebno in smatramo, da kdorkoli bo vodil to ustanovo, ne bo slabši kot dosedanji. Med odstranjenimi je bil tudi eden direktorjev iz skupine zloglasnega senatorja Barrioueva.

Dva povratka. Sem moramo v prvi vrsti postaviti kordobskega guvernerja De la Soto. Na krajevnih volitvah preteklo nedeljo je bil potrjen za novo dobo na čelu province. Prejel je preko 50% glasov, medtem ko so radikali, tradicionalni zmagovalci, dosegli največji poraz v zgodovini province (36%). S tem De la Sota še poveča tudi svoj vpliv znotraj peronizma. – Drug povratek pa pripada bivšemu predsedniku Menemu. Po obisku Čila (in svoje sedanje žene) je izjavil, da se bo aktivno udeleževal v peronizmu, kjer je še vedno predsednik Sveta stranke. Kot smo na tem mestu napovedali (proti mnenju večine opazovalcev) Menem smatra, da še ni nastopila ura umika. Vprašanje je, koliko guvernerjev in političnih vodij mu je ostalo zvestih. Na volitvah je prejel 24% glasov. V peronizmu ima še vedno močno zaslobo. A dobro vemo, da se marsikdo raje greje pri kresu zmagovalca kot pa piha v žerjavico poraženca. A „Turek“ je zviti, vajen političnih bojev in vprašanje ostaja odprto.

SLOVENCİ V ARGENTINI

S čim je zaposlena mladina?

Mladina trenira odbojko. Saj se bližajo odločilne tekme MTO-ja.

Da bodo navijači bolj na tekočem, bomo opisali tekme zadnjih treh kolov, kljub ogromnim oviram in slučajnostim, katerih opis bomo pustili za končno pospravo po turnirju.

3. KOLO, CARAPACHAY 4. MAJA

Prvi dve tekmi, med dekleti in fanti Carapachaya in Slov. vasi sta bili prestavljeni na kolo, ki je bilo odigrano 24. maja v San Justu.

Sodnik je zaradi mehaničnih problemov z motorjem zamudil tekmo med fanti s Pristave in San Martina.

Ramoški moštvi se nista predstavili in sta zato izgubili točke pred Sanhuščani.

Edina tekma, ki se je odigrala na dan obletnice Karapačajskega doma, je bila med dekleti San Martina in Pristave, ki se je zaključila z zmago za Pristavčanke.

4. KOLO, SAN MARTÍN, 18. MAJA

Balotaža pri volitvah je odpadla zaradi Menemovega odstopa in se je na ta dan oddigralo četrto kolo.

Formalno so samo igrala dekleta iz San Justa in Slov. vasi z izidom 2-0 (25-15; 25-15) za Sanhuščanke.

Dekleta iz Slomškovega doma se niso predstavila in so izgubila točke za tekmo, ki bi jo morala odigrati proti Pristavčankam.

Dekleta iz Carapachaya so izgubila tekmo proti San Martinu, saj so imele nezadostno število igralcev.

Pri fantih so fantje iz Carapachaya pokazali Sanmartinčanom, da niso lahki nasprotniki.

Sanmartinčani so komaj prišli do pozitivnega izida 2-1 (13-25; 25-11; 15-10)

Najbolj napeta in zanimiva igra je bila med fanti iz Slov. vasi in San Justa, katero so osvojili prvi z najnižjo razliko v tie-breaku, 15-13. Prvi set je bil za Lanuščane 25-21, drugi pa za Sanhuščane 25-16.

Pristavčani so mirno rešili igro proti Ramoščanom 25-8 in 25-23.

V soboto, 14. junija bomo v Našem domu v San Justo odigrali 6. kolo. Program je sledeč:

14:00 San Justo – San Martín (sfz); Slovenska vas – Pristava (sdo)

15:00 Pristava – Carapachay (sfz); San Justo – San Martín (sdo)

16:00 Lanus – San Martín (sfz); Ramos – Carapachay (sdo)

17:00 Ramos – Carapachay (sfz); Lanus – San Martín (sdo)

18:00 Lanus- Pristava (sfz); San Justo – Ramos (sdo)

19:00 San Justo – Ramos (sfz); Pristava carapachay (sdo)

20:00 San Martín – Pristava (sfz)

TAZOMO

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

dr. Milan Komar: Vrnitev zamolčanega filozofa

Komar je bil za urednike med vojno in po njej očitno na „napačni“ strani, kar bi veljalo še danes, saj ga niti v 16. zvezku Enciklopedije Slovenije, ki je dodatek, niso uvrstili. Tam kjer bi moralo biti obsežno biografsko geslo o Milanu Komarju, zeva praznina...

K sreči se oblikuje mladi rod intelektualcev, ki razpira zavese in Slovencem ponuja nova obzorja. Tako so v dveh elitnih knjižnih zbirkah izdali kar štiri knjige Milana Komarja. Začeli so pri zbirki Claritas, ki jo izdaja študentska založba, kjer so leta 1999 izdali Komarjevo temeljno delo **Pot iz mrtvila**, opremljeno z bogatim spremnim aparatom, dvema spremnima besedama Zorka Simčiča in Igorja Senčarja, Simčič pa je prispeval tudi Komarjevo bibliografijo. Nadaljevali so pri zbirki Sidro, izdala jo je založba Družina, kjer so leta 2000 izdali knjigo **Razmišljanja ob razgovorih**, zbirko Komarjevih prispevkov, ki so bili objavljeni v Meddobju, Svobodni Sloveniji in nekaterih priložnostnih publikacijah.

Pred kratkim so v zbirki Claritas izdali **Red in misterij**, zbirko razprav, ki je leta 1996 izšla v španščini, za slovenski prevod je spremno besedo napisal Bojan Žalec.

Skoraj hkrati je Družina v zbirki Sidro izdala četrto Komarjevo knjigo **Iz dolge vigilije** o kateri bom govoril.

S tem je avtor hotel poudariti, da besede in misli prihajajo iz „dolgega pričakovanja slovenske svobode“.

V filozofijo prihaja mislec, kot je v spremni besedi napisal Matija Ogrin, do univerzalnih spoznanj o človeku in svetu. Komarjeva filozofija ... išče zadnjo dosegljivost v ključnih vprašanjih.

Komar pri naslovu ni samo mislil na politično svobodo Slovencev, ampak predvsem na tisto temeljno, notranjo svobodo, ki biva v človeku, kadar je res sam svoj, kadar ima krmilo svoje duhovne usode trdno v lastnih rokah, tako da živi skladno z naravo in Božjim redom, modro gospoduje sam sebi, služi pa le Bogu.

Kot prva je z kastiljščine prevedena razprava *Resnica kot veljavnost in dinamizem*, ki nekoliko odstre pogled v

Komarjevo delo za argentinske psihiatrične kroge. Ta razdelek sklene Komarjevo predavanje *Smisel domobranstva*, ki je filozofska utemeljitev zvestobe lastni naravi, lastnemu bistvu in človečnosti.

V drugem razdelku so zbrani Komarjevi portreti ljudi, ki so s svojim delom za svobodo in duhovni blagor Slovencev posebej izpostavili v težkih in nevarnih trenutkih naše zgodovine - in to so nekateri od njih plačali z življenjem. To so bili Janko Kralj, Ernest Tomec, Lambert Ehrlich, in Lojze Vogrič. Tu je tudi spis o Alcidu de Gasperiju, ki je preveden iz kastiljščine.

Tretji razdelek sestavljajo spisi, ki so nastali v Komarjevem neposrednem angažmaju v slovenski diaspori, emigrantski skupnosti. Krajši članki, odlomki iz anket in okroglih miz. Zlasti zanimivi so trije kratki članki, ki so izšli v buenosaireškem Glasu Slovenske kulturne akcije.

Ko je v Sloveniji vladal diktat strahovlade, je Komar v Buenos Airesu predaval o pravici do drugačnosti, o razumevanju sporov in „zdražbe“, etc. Ena osrednjih misli, ki prevečajo vsega duha te knjige, pa tudi večji del Komarjevega opusa, je misel o resnici in resničnosti. Komarjevo duhovno izročilo se tako iz dolge vigilije vrača v domovino. Če se že sam iz bridke usode našega povojnega begunstva ne bo mogel vrniti, se je sem vrnila njegova misel, njegovo iskanje poslednje jasnosti in modrosti in ta misel bo v Sloveniji nadaljevala delo za notranjo svobodo, svobodo, ki jo lačnemu človeškemu srcu daje resnica

Ivo Žajdela (okrajšal TD)

Demokracija 24. aprila 2003

Dr. Komar ob obisku v Sloveniji

BIL SEM NA SPOMINSKI PROSLAVI

Ne, letos nisem bil v Rogu. In mi je žal za to, a spregledal sem, da je komemoracija v začetku meseca, ne proti koncu, kot je bila včasih.

Cerkveni zbor zaključuje svoje redno prepevanje pred poletnimi počitnicami, pa so se pevci zbrali na pikniku. Pevci in njihove družine, skoraj sto oseb. Dobra volja, prešiček, meso „a la plancha“, pecivo, taka in drugačna pijača – vse doprinese, da se jeziki razvežejo, šale se vrstijo ena za drugo, žoge raznih velikosti pa letijo iz enega konca do drugega, odbite od rok, nog ali loparjev.

Pa bi ne bil pevski piknik, če se tudi grla ne bi ogrela. Najprej nekaj iz aktualnega, potem iz železnega repertoarja, in seveda veliko domačih, narodnih

ali ponarodelih pesmi, ki jih slovenski človek vedno rad sliši in zapoje.

Katero bi še? Toliko jih je... Pa ne: predlog je Moja domovina. In smo udarili z Oče, mati, kar nas je bilo v krogu sredi gričevnate vasi, malo pod cerkvijo, na meji z Dolenjsko. Vse tri kitice, s ponavljanjem!

Kar privzdignilo me je in v času in prostoru prepeljalo v dvorano Slovenske hiše, kjer smo jo tolikokrat prepevali v spomin na domobrance in vse druge pobite v komunistični revoluciji, pa po Domovih po širni Argentini. Res, bil sem na spominski proslavi, kot bi bil v Slovenski hiši ali v Kočevskem rogu ali kakem drugem grobišču po Sloveniji...

GB

Videl sem, slišal sem, ... pričam

Na letošnji osrednji domobranski proslavi, ki je bila v nedeljo 1. junija v Slovenski hiši, je posebej pritegnil pozornost odrski prikaz. Zamislila si ga je Ivana Tekavec, ki je izbrala poezije za recitacije in tudi napisala povezovalne besede. Ob splošni pohvali, ki jo je bila deležna, smo sklenili, da v zaporednih številkah objavimo celotno besedilo. Zahvaljujemo se avtorici za dostavljeno gradivo.

JAZ SEM ZEMLJA

Požrla sem bolečine, jok, strah. Dolga leta teži me trpljenje. Pogreznila sem trupla pretepena, zasula sem molitev in rožne vence. Ni jih več. Jih ne vidite več. A so še; v globini. Iščejo luč. Našli so pot. Iz te svete zemlje, ki bila je v grob spremenjena, prihaja svetloba. Jaz, zemlja, razkrivam resnico. Resnica je življenje.

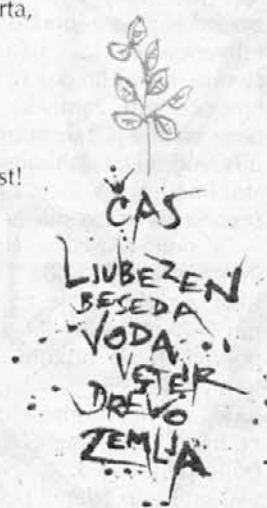
ZASUTA USTA France Balantič

Nekje pokopališče je na hribu, brez križev, rož, grobovi sami - in prek razpadlega zidu rumena trta, ki išče luč z ugaslimi rokami.

Ležim v globini tiho, tiho, V dolini mrzel je večer in pust. Pri meni noč je in mi sveti. Joj, lep je molk s prstjo zasutih ust!

RADA BI Ivana Kampuš

Rada bi vzela to našo Zemljo v svoje roke. Rada bi jo ogrela v svojih dlaneh kakor ptičko, trepetajočo od strahu in mraza. Rada bi ji očistila blatne peruti.

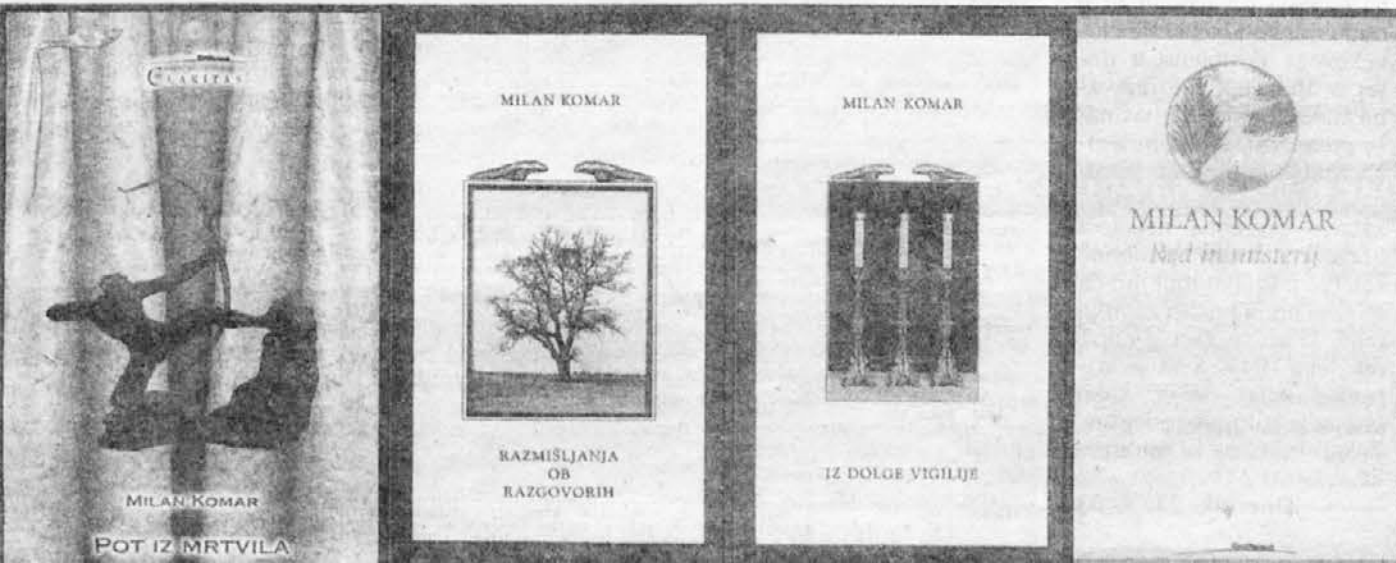
Spominska proslava 2003

Bo Lajovic ostal častni konzul?

Posebna komisija ministristva za zunanje zadeve, ki je preiskovala, ali je častni konzul Slovenije za Novo Zelandijo, Dušan Lajovic, ki je na internetu objavil udbine sezname, še primeren za opravljanje svoje funkcije, je končala delo.

Ugotovila je, da nima nobene pripombe k delu Dušana Lajovica.

Sedaj je odločitev na zunanjem ministru Ruplu. Na MZZ naj bi presodili, da je položaj za Lajovica, ki se bliža osemdesetim, prenaporen, zato naj mu ne bi podaljšali mandata. Da bi kot razlog za razrešitev navedli afero udba.net, ni nihče navdušen, saj vsi priznavajo, da je Lajovic veliko naredil za Slovenijo.

"NIKOLI VEČ!" ŠE KOLIKOKRAT?

DRAGO K. OCVIRK

Pred televizijo je imel človek vtis, da gleda dvoboj starih šampionov, ki hočeta drug drugemu iztrgati zmag. Stara tovariša, Kučan in Milošević, sta igrala vsak svojo igro. Milošević je bil borčevsko napuhnjeno razpoložen. Izdajal se je za človeka, ki se bori za resnico, pravico in svobodo ter proti tistim, ki mu odrekajo veličino in nanovo pišejo zgodovino. To Miloševićovo komunistično-borčevsko retoriko, ki je za zadnje čase spet vse več pri nas in jo uporablja celo vlada, je predsedujoči večkrat zavrnili kot laž. Nasprotno pa se je Kučan, ki mu ta retorika ni tuja, odločil za togo pravno držo, kar na sodišču niti ni slabo. Za domačo rabo je sporočilo soočenja Kučan-Milošević tudi to, da v Evropi ne bo mogel nihče opletati z arhaično komunistično-borčevsko retoriko, ne da bi ga uvrstili v "zlahtno" izročilo, ki ga predstavlja Milošević.

Glavno sporočilo soočenja, ki je premiera v analih svetovnega sodstva, pa je v dejstvu, da sta morala na mednarodno sodišče najvišja komunistična funkcionarja. Vse doslej je namreč svetovni levici uspevalo odvržati pozornost od vojnih zločinov, zločinov proti človeštvu in miru, ki so jih zagrešili levičarji, še zlasti komunisti. Zrušil se je veliki tabu: tudi levi krvniki niso več nedotakljivi. Nič koliko primerov iz demokracije je, ko so leteli z oblasti politiki že zaradi ljubezenske ali finančne afeze, Nixon zaradi laži. Toda dokler je obstajala Sovjetska zveza in ji je zahodna "inteligence" vsa očarana sledila, si kaj takega ni bilo mogoče niti zamisliti. Ob tem soočenju komunističnih voditeljev lahko samo strmimo, kako kakovosten premik se je zgodil.

V delu Klavnica: Bosna in polomija Zahoda je D. Rieff zapisal, da je znameniti "Nikoli več!", ki so ga ponavljali ob odkritju Hitlerjeve končne rešitve za Jude, Rome, homoseksualce in še koga, mogoče najboljše definirati kot: "Nikoli več ne bodo Nemci pobijali Judov v Evropi v 40. letih." Bosna ni edini primer te polomije, kajti Zahod je vse 20. stoletje dajal napačna znamenja različnim krvnikom. Talaat Paša je večkrat omenil, kako ni nihče preprečil sultanu Abduldu Hamidu, da ne bi množično pobijal Armencev. Sadam Husein je videl, kako se svet ne meni za njegove napade s kemičnim orožjem na Iran, in je šel nad Kurde še z bojnimistrupi. Hutujski uporniki v Ruandi so streljali na pripadnike belgijskih mirovnih sil, saj so vedeli, da bodo ti odšli tako, kot so pred tem

ameriške sile zapustile Somalijo (1993). Potem so (1994) Hutuji začeli veselo pobijati Tutsije: kakšnih 8000 na dan, in to sto dni, ne da bi jim karkoli rekli. Leto prej so bosanski Srbi javno proslavljali žrtve v Mogadišu, potrjeni v prepričanju, da ZDA in Evropa že ne bosta umirala za "islamske fundamentaliste" v Bosni.

Ko se je Milošević oziral po 20. stoletju, se je počutil varnega. Kako se demokratični Zahod ne odziva na vojne zločine, zločine proti človeštvu in miru, je videl že v Jugoslaviji. Nihče ni odgovarjal za teror in pobijanje, še več, začetnika gorja so zavezniki postavili na oblast. Po približnih ocenah je bilo pri nas po koncu vojne pobitih od 200.000 do 300.000 ljudi, največ Hrvatov in Srbov, in nihče ni odgovarjal. Zahod si je pred tem zatisnil oči, ne da bi mu bilo treba, ker takrat še ni bilo hladne vojne. Nihče v Jugoslaviji ni odgovarjal za koncentracijska taborišča v Rogu, Kidričevem, na Golem otoku... Nihče za pomore ranjenih, invalidnih in bolnih vojnih ujetnikov... Kako ne bi Milošević vedel, da je vse to sad zavestne odločitve komunističnih oblasti, izpeljano načrtno in organizirano? Možakar se je učil iz zgodovine, računal na mlačnost Zahoda in pozabljivost ljudi. Na srečo se je uštel!

Čeprav ljudje vedo, kaj se je dogajalo, le težko verjamejo v reči, ki presegajo njihovo vsakdanjo izkušnjo. Saj ni mogoče, da bi kdo hotel tako vsesplošno, načrtno in organizirano pomoriti (sto)tisoče ali celo milijone! Ta misel presega navadno pamet. Ljudje so le počasi sprejeli holokavst in ga hitro odrinili v zgodovino, pri tem pa ne pomislijo, da se to zlo dogaja zdaj. Žrtvam in pričam ne verjamejo, prej prislusneje do brodušnemu zanikanju zločinov, ki prihajajo iz družb, kjer se dogajajo zločini proti človeštvu, vedno neverjetne. Vsaj to bi se morali naučiti iz holokavsta, ki je neverjeten in zato sestavljen iz samih neverjetnih zgodb.

Če bi zločine na naših tleh med drugo svetovno vojno in po njej obsodili enako kot nacistične zločine, bi devetdeseta leta ne bila najbolj krvava leta v zgodovini človeštva. Tudi Milošević, čeprav komunist, bi gotovo več kot enkrat premislil, ali se bo sistematično podal v grozodejstva ali ne. Ker se je končno vsaj on znašel na sodišču, primerljivem z Nürnbergom, smemo upati, da bo njegov primer dal

NAŠA SKUPNOST ŽIVI

Najprej nekaj novic iz Slovenskega doma San Martin: V Slovenskem domu San Martin je sredi aprila nastopil novi odbor, ki mu predseduje inž. Tone Kastelic.

V petek, 9. maja so istotam pričele žene s kleklanjem, ki ga vodi Regina Leber.

15. maja je Zveza slovenskih mater in žena iz San Martina, ki jo vodi Ančka Podržaj, imela svoj redni mesečni sestanek. Posvetile so ga šmarnični pobožnosti. Polona Marolt Makek je prebrala očetove opise slovenskih božjih poti.

V Domu se vrstijo vaje za otroško igro, za domobransko proslavo, mladinski dan ter obletnico doma.

V soboto, 24. maja je bil v Slovenski hiši Plečnikov večer in razstava njegovih del pod okriljem Slovenske kulturne akcije. Govoril je arh. Andrej Duh iz Bariloč. Razstava je bila odprta tudi v nedeljo, ko je bilo žegnanje v Slovenski hiši.

V nedeljo, 25. maja je bilo v Slovenski hiši žegnanje. Pričelo se je s sv. mašo, katero je daroval delegat prelat dr. Jure Rode, ob somaševanju dušnih pastirjev. Sledilo je kosilo v veliki dvorani, katerega so pripravile članice Zveze slov. mater in žena pod vodstvom Pavle Škraba.

V soboto 31. maja je bil na Pristavi 1. slovenski večer.

V nedeljo, 1. junija je bila v Slovenski hiši „Domobranska proslava - žalni praznik spomina in pričevanj.“ Pričela se je s koncelebrirano sv. mašo, katero je ob sodelovanju dušnih pastirjev daroval prelat dr. Jure Rode. Sledil je poklon pred spomenikom žrtev, nato je bila spominjska akademija v veliki dvorani. Slavnostni govornik je bil dipl. pravnik Božidar Fink.

Za prvi petek so bile po naših krajevnih domovih svete ure. Za prvo soboto pa je bila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj ura za duhovniške, redovniške in misijonske poklice.

V četrtek 5. junija je bil spominski sestanek Zveze slovenskih mater in žena. Sledil je govor Mance Urbančič z naslovom Moji spomini iz št. Jošta.

V nedeljo, 8. junija je bila spominjska proslava v Carapachayu.

Isti dan je bil spominski sestanek v Slomškovem domu v Ramos Mejiji. Govorila je Pavla Kremžar.

Prav tako isto dan je bil redni občni zbor društva Slovenska Pristava. Izvoljen je bil novi odbor, pod vodstvom Janeza Jelenca.

Balantičeva šola in mladinska organizacija iz San Justa sta isti dan priredili zanimivo predavanje patra dr. Alojzija Kukovice DJ O družini in zakonu.

Isti dan je društvo upokojencev iz San Justa priredilo skupno kosilo v Našem Domu, upokojenci Slovenske vasi pa so imeli skupno družabno kosilo ob 10-letnici ustanovitve društva.

Odbornice ZSMŽ so za mesec junij razdelile 74 denarnih podpor ter 70 velikih živilskih paketov. Zveza ima lastno stran v medmrežju in sicer pod naslovom www.slo.org.ar/zveza.html

Ob 70-letnici revije Duhovno življenje je odbor za Slovensko hišo priredil srečolov s koristnimi dobitki.

Priredila D-ova za tisk. referat ZS

misliti njemu podobnim. Za Slovence pa ostaja za zdaj skrivnost, zakaj je Zdenko Roter, oficir Udbe in zasliševalec duhovnikov, spremljal Kučana v Haag. Se je Kučan bal, da bo Milošević iz Udbinih arhivov izlekel kaj zanj neprijetnega? Ve Roter morda kaj takšnega o Miloševiću, da si ta ni upal biti bolj napadalen, ko je videl, kdo je s Kučanom? V Roterjevi navzočnosti v Haagu je neka temačna simbolika, ker je pač bil del represivnega in nehumane sistema pri nas, in to v obdobju, ko je teptanje človekovega dostojanstva doseglo apokaliptične razsežnosti. Očitno je, da nas naša preteklost, svetla in temna, spremlja povsod, je del nas, smo mi. Kot so haaške katarze potrebna nekatera ljudstva, tako smo podobne katarze potrebni tudi mi, da se končno pravično zaprejo rane, ki so se začele odpirati leta 1941. Svet je naposled našel način, kako prekiniti kolo grozodejstev. Zakaj se mu ne bi pridružili?

Dnevnik, 23. 5. 03

Še o UDBI

Udba.net še vedno buri duhove v Sloveniji. A začuda je vse tiho po Pismih bralcev, ki so nekoč bila poplavljeni s pismi, pripombami, popravki, samo da so podprla vlado ali prejšnji režim. Sedaj so tiho.

A v tedniku Demokracija, ki je na pomladni strani v svojem pisanju, prinašajo na dan za levičarje neprijetna dejstva. V izdaji 29. maja so spravili skupaj sto imen, ki so jih v tistih dveh dneh, ko je bila udba.net dosegljiva, preverjali na internetu. Ugotovitve so zanimive:

Navedeno so številke dosjejev rednih ali opuščenih registriranih sodelavcev SDV, to je Službe državne varnosti, po domače OZNA, UDBA in kaj takega.

Naj jih naštejemo:

Mitja Meršol, glavni urednik Dela

Igor Bavčar, minister Ludvik Toplak, veleposlanik v Vatikanu

Rado Genorio, ki nas je obiskal z Izseljensko matico

Tomaž Miklavčič, sekretar na veleposlaništvu v Argentini,

Ciril Ribičič, ustavni sodnik, bivši predsednik Združene liste

Janez Drnovšek, predsednik države, ki je pa to zanikal

France Bučar, b. predsednik parlamenta

Tit Dobršek, b. urednik Dela

Vekoslav Grmič, b. mariborski pomožni škof

Anton Drobnič, predsednik Nove zaveze, ki je to zanikal

Mojca Drčar Murko, dopisnica Dela

Matjaž Kmecl, b. član predsedstva

Anton Bebler, politolog, ki nas je že obiskal

Zmagoslav Jelinčič, poslanec, cerkveni tat

Janez Kocijančič, b. predsednik Združene liste, glavni pri RTV

Ivan Kristan, predsednik državnega sveta

Zdenko Roter, Kučanov svetovalec, zasliševalec duhovnikov

Borut Pahor, predsednik DZ, je to zanikal

Janez Zemljarič, b. predsednik vlade

Mitja Ribičič, b. predsednik jugoslovanske vlade in vodja OZNE

Tomaž Ertl, b. vodja UDDBE,

Kot viri iz katoliške cerkve so navedeni:

Lojze Peterle, Ivo Bizjak, Janez Podobnik in Edward Stanič.

Nadzorovane osebe:

Janez Janša, predsednik SDS

Jože Pučnik, b. predsednik DEMOS,

Spomenka Hribar, b. poslanka,

Janez Gril, urednik Družine,

Tomaž Miklavčič

Jelko Kacin, b. minister Barbara Brezigar, b. ministrica

Miha Brejc, podpreds. SDS

Marjan Podobnik, b. predsednik SLS

Vinko Vasle, novinar Izidor Rejc, b. član SLS,

France Arhar, b. predsednik banke

Jožef Školč, b. minister Franko Juri, župan.

Ne da se ugotoviti, v katero kategorijo spadajo, a so verjetno nadzorovani

Andrej Bajuk, b. predsednik vlade

Tine Velikonja, b. predsednik Nove Zaveze

Anton Drobnič, predsednik Nove Zaveze

Janko Prunk, zgodovinar

Peter Kovačič, pisatelj

Iz vsega tega se vidi, kako na široko so vrgli svoje mreže, tako na uslužbenca kakor na nadzorovane. Škoda, da ni bilo več časa na razpolago, da bi lahko pogledali še za drugimi veljaki, da bi ugotovili, kaj je kdo bil.

Morda bi ugotovili tudi mrežo v Argentini???

Po nekaterih številkah dosjejev se ve, ali oseba spada med uslužbenca UDDBE ali pa je bila nadzorovana ali preverjena...

816482	ROTER	ZDENKO	ROJEN:17/08/36	CR:0945538A-1	ST:CR:0004209
	KRAJ:PREBIVALISCA:JUBLJANA		POKLIC:PROFESOR	SPOL:MOŠKI	USLUBENEC:NEZ
	DV:DOBJE SOV: -6014268-00000				
46111	BERLER	ANTON	ROJEN:10/03/37	CR:0026436-1	ST:CR:3011943
	KRAJ:ROJ:MOŠKVA	DR:REP:ROJ:SSSR	OČETVO:IME:ALEX	MATEZIN:DEKLIRKI	PRITIMEK:NARTMAN
	KRAJ:PREBIVALISCA:JUBLJANA		IPANCIČEVA	2	POKLIC:PROFESOR
	DRZAVLJANSTVO:JUGOSLAVIJA	SPOL:MOŠKI	VISOKA:IZOBRAZBA	XVIT:00000101808	NARODNOST:SILOVENSKA
	DV:DOBJE SOV: -6019900-00004		DOBJE SOV: -0020000-00000		
264980	ERTL	TOMAŽ	ROJEN:16/11/32	CR:0086303-3	ST:CR:019692305
	KRAJ:ROJ:KORČENSKA VLA	DR:REP:ROJ:JUGOSLAVIJA	OČETVO:IME:JESENICE	MATEZIN:DEKLIRKI	PRITIMEK:KRAVJEC
	KRAJ:PREBIVALISCA:JUBLJANA		JAKIČEVA	2	POKLIC:PROFESOR
	DRZAVLJANSTVO:JUGOSLAVIJA	SPOL:MOŠKI	VISOKA:IZOBRAZBA	USLUBENEC:NEZ	NARODNOST:SILOVENSKA
	DV:DOBJE SOV: -6019900-00004		DOBJE SOV: -0020000-00000		
130547	DRČAR	MOJCA	ROJEN:02/07/42	CR:0111454-9	ST:CR:3071012
	KRAJ:ROJ:JUBLJANA	DR:REP:ROJ:SSSR	OČETVO:IME:ALEX	MATEZIN:DEKLIRKI	PRITIMEK:MURKO
	KRAJ:PREBIVALISCA:JUBLJANA		JAKIČEVA	2	POKLIC:PROFESOR
	DRZAVLJANSTVO:JUGOSLAVIJA	SPOL:MOŠKI	VISOKA:IZOBRAZBA	EMIGRANT	NARODNOST:SILOVENSKA
	DV:DOBJE SOV: -6019900-00004		DOBJE SOV: -0020000-00000		
336936	JANŠA	JANEZ	ROJEN:17/07/38	CR:1004180-8	ST:CR:160000000
	KRAJ:PREBIVALISCA:JUBLJANA		POKLIC:POLITOLOG	68	POKLIC:POLITOLOG
	DRZAVLJANSTVO:JUGOSLAVIJA	SPOL:MOŠKI			NARODNOST:SILOVENSKA
	DV:DOBJE SOV: -6017726-00000				
264080	DRIL	JANEZ	ROJEN:22/04/47	CR:0951813-4	ST:CR:0000000
	KRAJ:ROJ:TRUBINCI	DR:REP:ROJ:SSSR	OČETVO:IME:FRANC	MATEZIN:DEKLIRKI	PRITIMEK:MARIJA
	KRAJ:PREBIVALISCA:JUBLJANA		JAKIČEVA	2	POKLIC:PROFESOR
	DRZAVLJANSTVO:JUGOSLAVIJA	SPOL:MOŠKI	VISOKA:IZOBRAZBA	USLUBENEC:NEZ	NARODNOST:SILOVENSKA
	DV:DOBJE SOV: -6017726-00000		DOBJE SOV: -0020000-00000		

NOVICE IZ SLOVENIJE

NAJUGLEDNEJŠE PODJETJE

Po mnenju poslovne javnosti je najuglednejše slovensko podjetje Krka, ki je na prvem mestu prehitela večnega tekmeca in lanskega zmagovalca, Lek. Na tretje mesto so se z lanskega 14. mesta prebile Terme Čatež, na četrtem je Petrol, na petem pa Pivovarna Laško. Raziskava o ugledu slovenskih podjetij, objavljena v Gospodarskem vestniku, še kaže, da so podjetja, ki so jih kupili tujci, izgubila ugled. Izgubljala pa so ga tudi podjetja, katerih direktorji so se zapletali v razne insajderske afere.

INVAZIJA HRUŠEVEGA OŽIGA

ŠKOFJA LOKA - Razmere, ki so nastale zaradi izbruha okužbe s hruševim ožigom, so takšne, da lahko že danes govorimo o naravnih nesreči, je povedal minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Franc But. Kot je ocenil minister, ki se je sestel tudi s kriznim štabom, so bili ukrepi pristojnih služb od prvega dne intenzivni in odgovorni. Vse moči so tako sedaj usmerjene v zajezitev bolezni znotraj 10-kilometerskega območja in preprečitev širjenja na druga pomembna sadjarska območja na Gorenjskem, pa tudi Primorskem, Dolenjskem in Štajerskem. Zaradi izbruha okužbe bo predvidoma za 500 milijonov tolarjev škode in 109 milijonov tolarjev stroškov.

MALO MANJ PIRATOV

Stopnja piratstva v Sloveniji je lani dosegla 59 odstotkov, kar je sicer le odstotek manj kot leto prej in dva odstotka manj kot pred dvema letoma, a se s tem vendarle nadaljuje trend upadanja uporabe piratske programske opreme v državi, ugotavlja študija o stopnji piratstva mednarodne organizacije Business Software Alliance (BSA). Študija, navaja, da je slovensko gospodarstvo zaradi tega lani utrpelo škodo v višini 29 milijonov dolarjev. S tem se je škoda v Sloveniji zaradi piratstva v primerjavi z letom 2001 povečala za 9,3 milijona dolarjev.

PO SVETU

NAJ KAJ NAREDIJO!

V francoskem Evianu se je začelo vrhunsko srečanje industrijsko najbolj razvitih držav in Rusije (G-8), na katerem so se osredotočili predvsem na težave, s katerimi se soočajo države v razvoju. Generalni sekretar ZN Kofi Annan je od držav članic skupine G-8 zahteval, naj vložijo več prizadevanj za boj proti revščini v svetu, ki, namesto da bi upadala, v Afriki, Latinski Ameriki in celo v Evropi narašča.

NAJVEČJA HIDROELEKTRARNA

Po desetletju velikih gradbenih del so uspešno zaprli zapornico akumulacijskega jezera kitajske hidroelektrarne Tri soteske v provinci Hubei in tako začeli polniti jezero. Voda veletoka Jangce, ki pogosto poplavlja, je tako začela polniti 600 km dolgo jezero. Do 15. junija bo nivo vode predvidoma dosegel 135 m. Ko bodo dela leta 2009 končana, bo hidroelektrarna največja na svetu.

SLOVENCİ IN ŠPORT

TOČKA, A DOLGČAS!

Slovenska nogometna reprezentanca se je v kvalifikacijski tekmi za nastop na evropskem prvenstvu v Antalyi z Izraelom razšla brez zadetkov. Slovenski nogometni reprezentanti so v turški Antalyi, kjer so jih zaradi znanih političnih razmer morali gostiti Izraelci, osvojili pomembno točko v boju za drugo mesto v skupini, a so z igro razočarali. V vsej tekmi niso izpeljali niti ene nevarne akcije, naredili veliko napak, nasprotnik pa je bil boljši, nevarnejši in zapravljal tudi nekaj priložnosti. Treba je priznati, da so zelenobeli do točke, ki jo je povsem približala drugemu mestu, prišli z zvrhano mero sreče.

EVROPSKI VATERPOLO V SLOVENIJI

V Kranju in Ljubljani se je začelo 26. evropsko prvenstvo v vaterpolu.

V skupini B so Slovenci, kljub drugačnim načrtom, visoko s 3:7 izgubili proti Špancem, drugi dan proti Hrvaški s 4:9 in nato še z Italijo z 10:13.

Še slabše so odnesle ženske: Slovenska vaterpolska reprezentanca je na svoji prvi tekmi evropskega prvenstva za ženske izgubila s Španijo z 1:22 nato pa še z Madžarsko z 1:27 (kljub temu pomeni to uspeh, saj je selektor rekel, da se bodo borile proti 0:30. Ženski vaterpolo je namreč v Sloveniji omejen na dve, tri ekipe).

ZDRUŽIMO SE V ENOTE...

Vodstvu NK Rudar Velenje in NK Šmartno iz Šmartnega ob Paki sta skupaj z vodstvi obeh generalnih sponzorjev Premogovnika Velenje, d.d., in Ere, d.d., Velenje izoblikovali sporazum, ki vsebuje izhodišča za uresničitev namere o povezovanju obeh članskih ekip. Skupna namera je, da se kot oblikujeta dve članski ekipi, od katerih bo imela ena profesionalni druga pa amaterski status.

SLOVENIJA MOJA DEŽELA

Časopisi in revije

Med obema vojnama sta bila vodilna časopisa na katoliški strani „Slovenec“ in na liberalni „Jutro“, poleg teh pa še razni lokalni. Med revijami pa sta tudi bili vodilne še izpred vojske katoliški Dom in svet (1888 - 1944) in znanstvena revija Čas, na liberalni pa „Ljubljanski zvon“ (1881 - 1941).. Dom in svet je po 1. svet. vojni prevzel vlogo vrhunske literarne revije.

Leta 1920 je začela izhajati družinska revija Mladika pod Finžgarjevim okriljem, urejal jo je poznejši ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik.

Leta 1923 je pričel izhajati list Ženski svet, leta 1924 pa list katoliških visokošolcev Križ na gori (pozneje Križ).

Važna je bila tudi založba Mohorjeva družba (1852 - danes), ki se je umaknila iz Koroške na Prevalje in pozneje v Celje. Izdajala je še naprej po svojem programu, a njene knjige niso smele v Avstrijo in Italijo.

Liberalci so ustanovili založbo Modra ptica, ki je izdajala veliko knjig.

Leta 1934 je pričela izhajati v Murski Soboti Ljudska pravica, glasilo komunistov, leta 1941 pa Sodobnost, revija levičarjev. Poleg teh pa še vrsta strokovnih, mladinskih in drugih glasil.

Med vojnoma sta bili pomembni krizi v Ljubljanskem zvonu in Dom in svetu. Zvon se je postavil na precej marksistično stališče in je imel zato velike težave. V Dom in svetu pa je leta 1938 Edvard Kocbek napisal v svojem Premišljevanju o Španiji nekaj protikatoliških stavkov, zaradi česar so katoliški lastniki zahtevali pravico do cenzure. Uredniki in večina piscev so zato izstopili in ustanovili Dejanje, ki je počasi plulo v bolj levo smer. Dom in svet je rešil dr. Jože Debevec, za njim pa dr. Tine Debeljak, ki je s starejšimi in mladimi ustvaril nove sodelavce, ki so pozneje večinoma odšli v emigracijo in tam tvorili glavni no emigrantskih literatov.

Seveda pa so dvigali glave tudi marksisti in komunisti, ki so izdali več kratkotrajnih listov, pa tudi Marxa in Engelsa.

H kulturi moramo šteti še ustanovitev slovenskega radia leta 1928.

V glasbi so nastopili mladi skladatelji, ki so se posegli po najbolj moderni tehniki in ustvarili mogočna dela: Kogoj, Škerjanec, itd.

V slikarstvu je vodil Jakopič, pa mladi Stern, itd. Društvo slovenskih likovnih umetnikov je privedilo veliko jubilejno razstavo leta 1940, ob 40-letnici prve slovenske razstave leta 1900 v Mestnem domu.

PISALI SMO PRED 50 LETI

SLOVENCİ V ARGENTINI

Telovska procesija Slovencev je bila tudi letos v Don Boscovem zavodu. Tiho sv. mašo je imel Janko Mernik, procesija pa se je razvila po parku. Vodil jo je župnik Anton Orehar ob asistenci 6 duhovnikov. Po procesiji so v salezijanskem zavodu vrteli vefilm Don Bosco.

V SPOMIN POKOJNEGA PRELATA ODARJA

je objavilo glasilo župnije Sta Julija toplo pisan članek. Omenja njegovo skrb in veliko delo za semenišče in ugotavlja, da je njegova smrt med slovensko skupnostjo povzročila veliko žalost in pustila vrzel.

LANUS

V nedeljo 21. junija vabimo vse rojake na otvoritev župnišča pri sv. Jožefu. Župnik Janez Hladnik vabi posebej svoje stare prijatelje in želi, da bi tisti, ki mislijo priti, že vnaprej sporočili svoj prihod, da lahko uredi zaradi hrane in pijače. Popoldan pa bo lanuški zbor priredil komedijo Dva para se ženita. v cerkveni dvorani. - Zvečer se bo vršila na dvorišču še farna veselica, zvečer pa bo filmska predstava.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Katoliški misijoni Maj 1953. Prvi indijski kardinal, M. Jezernik, - številke obtožujejo. R. Smersu, - Misijonrji

ESLOVENIA, MI TIERRA

Eslovenia unida

La idea de una Eslovenia unida tuvo una buena acogida entre la mayoría de los intelectuales. En Viena la idea fue muy bien recibida. Los estudiantes universitarios le enviaron un escrito a las asociaciones civiles de Kranj exigiendo la protección de la población eslovena. Hablaron también de una delegación eslovena que iría a Viena, a entrevistarse con el emperador. Pero esto no se concretó nunca.

Más tarde integraron al programa de Eslovenia unida también a los eslovenos de Hungría y de Venecia.

La idea iba tomando cuerpo en todas las regiones eslovenas. En el periódico Noticias (Novice) la gente de Primorska publicaba artículos a favor de la unión.

Al igual que los checos, los croatas o los serbios de Vojvodina, los eslovenos tampoco formulaban sus exigencias en el año 1848 fuera del marco del imperio austríaco o de la dinastía de los Habsburgos.

Esta idea -el austroeslavismo- recalca que eran eslovenos, que querían permanecer en Austria, pero de una manera más ordenada y más justa para todas las naciones. Querían lograr una Eslovenia unida en el marco de la legalidad.

También vio la luz en esta época la idea de una unión más fuerte con Croacia.

La vida política trajo consigo la aparición de asociaciones eslovenas en Ljubljana, Graz, Viena, Trieste, Celovec, Gorica y Celje.

Aparecieron otros periódicos, además de las Noticias de Bleiweis. El periódico Eslovenia fue el primero de índole política. Aparecía dos veces por semana. En Celje tenían Celjske slovenske novine y en Trieste Slavjanski rodoljub. En Ljubljana tenían un periódico que dependía de la Iglesia (Slovenski cerkveni časopis).

Surgió una unión entre otras naciones eslavas de Austria. En el congreso que tuvo lugar en Praga el 31 de mayo de 1848 hubo alrededor de 300 personas. Estuvieron presentes tres eslovenos, además del poeta Vraz.

Recalaron que el lema „libertad, igualdad y fraternidad“ tiene validez no solo para los individuos sino también para las naciones.

La labor del congreso quedó trunca. En Praga hizo eclosión la rebelión de junio en contra del comandante del ejército austríaco Windischgrätz.

OSEBNE NOVICE

Rojstvi: V Castelarju se je 28. aprila v družini Cirila Oblaka in Metke roj. Magister se je rodila hčerka **Justina Marija**. V družini Albina Magistra in Andreje roj. Zupanc se je rodil 8. maja sin **Ivan Aleksander**. **Čestitamo!**

Umrla sta. V Selu na Primorskem je v 87. letu umrla ga **Olga Bavčar roj. Saksida**, mama Ivce Drajzibner iz Bariloč, v San Martinu pa novorojenec Gašper Filipič, sin Tomaža in Monike roj. Zupanc. **Naj počivata v miru!**

Nova diplomantka. Na fakulteti za arhitekturo državne univerze v La Plati je dokončala študije **Mara Lorena Telič** in prejela diplomu.

Novi arhitektinji čestitamo in želimo obilo uspehov!

pišejo, misijonska zborovanja rimskih bogoslovcev, M. Jezernik, - Mladi misijonar, Samotno bije ura nekje.

Družabna pravda, maj, junij 953. Kroparski kovači. V.Č. - Socialni tedni v 1952, R. Smersu. - Luč v viharju, A. Križman, - Misli o industrializaciji Slovenije B. Devetak. - Duhovne osnove kmetskega človeka. L. Puš, - Togliati je napadel sv. očeta zaradi nauka o lastnini M. Majnuk

Svobodna Slovenija št. 23; 11 junij 1953

POPRAVEK

V prejšnji številki se v članku Pisali smo pred 50 leti mora pravilno glasiti, da je postal predsednik Mladinskega doma v Don Boscu Marijan Amon. Oprostite!

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Valentín B. Debeljak** / Proprietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Alojzij Rezelj** / Redacción y Administración: **RAMÓN L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar / debeljak@netizen.com.ar**

Glavni urednik: **Tine Debeljak ml.** / Za Društvo ZS: **Alojzij Rezelj** / Sodelovali so še: **Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, TAZOMO, Marko Kremžar, Ivana Tekavec, Pavlina Dobovšek, Drago Ocvirk, Milena Ahčin.** / Mediji: **STA, Demokracija.**

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 70, pri pošiljanju po pošti pa \$ 95; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“.

Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: 4362-7215 - Fax: 4307-1953 - E-mail: **vilko@ciudad.com.ar**

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Cuenta Nº 7211
R. Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 881153

MALI OGLASI

TURIZEM

Bungalos v Bariločah. - Bungalos ILIRSKA nudijo 3-sobna stanovanja z vso opremo, vse leto po odlični ceni. Tel. 02944-441814. E-mail: ilirska@bariloche.com.ar

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu H. Yrigoyen 2742 - San Justo Tel. 4441-1264 / 1265

ADVOKATI

Dr. Vital Ašič, Odvetnik Paraná 830, 5.nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasic@cpaci.org.ar

DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdbovsek@perseus.com.ar

dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - mpoznic@sfanet.com.ar

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvjetniki - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Av. Corrientes 1250, 5° F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI
10. junija 2003

1 EURO 233,36SIT
1 U\$S dolar 199,42SIT

DAROVALI SO

Zveza slovenskih mater in žena se najlepše zahvaljuje dobrotnikom, ki so darovali v njen dobrodelni sklad: N. N., Združene države, 1.000.- ameriških dolarjev; ga. Milka Pezdirc Rezelj \$ 50.- namesto cvetja na grob pok. Bojanu

OBVESTILA

SOBOTA, 21. junija:

Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 22. junija:

Spominska proslava na Pristavi, po sveti maši. Spominska proslava v Hladnikovem domu v Slovenski vasi, po deveti maši.

SOBOTA, 28. junija:

Praznik slovenske državnosti v Slovenski hiši.

NEDELJA, 29. junija:

Procesija sv. Rešnjega Telesa v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejía ob 16.

ČETRTEK, 10. julija:

Redni sestanek Zveze slovenskih mater in žena ob 16.30 v Slovenski hiši. Razgovor z Lučko Jereb Oblak.

PETEK, 18. julija:

Seja Medorganizacijskega sveta, ob 20. uri v Carapachaju.

NEDELJA, 20. julija:

Srečanje molilk in molilcev Živega rožnega venca, v Slovenski hiši.

ZA SMEH

Moški tava po puščavi in išče vode. Zagleda nekoga, ki prodaja kravate, in mu reče: „Vode!!!“ Ta odgovori: „Jaz nimam vode, prodajam kravate, a 10 km naprej je gostilna.“
Moški res komaj pride čez 10 km do gostilne, kjer mu na vratih rečejo: „Vstop

dovoljen samo s kravato.“
Ribničan kupuje novo stanovanje. Lepo, a brez ogrevanja. Kolega mu reče: „Saj boš pozimi še zmrznil!“
„Kje pa, poleti je dovolj toplo, pozimi pa se bom stisnil v kot. Tam je tako ali tako 90 stopinj.“

Pred dvanajstimi leti smo Slovenci dobili svojo državo. Zato bomo skupaj slavili

PRAZNIK SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

v soboto, 28. junija 2003 v Slovenski hiši v Buenos Airesu

ob 19. uri sv. maša za vse pokojne in žive slovenske javne delavce
ob 20. uri slavnostna akademija v dvorani in prijateljska večerja

Vstopnice por \$ 15.- v predprodaji v Slovenski hiši in pri predsednikih slovenskih Domov. Pravočasno lahko tudi rezervirate nakaznico na tel: 4636-0841

Vsi rojaki prisrčno vabljeni!

DRUŽINSKA NEDELJA NA PRISTAVI

V nedeljo, 15. junija, ob 12.30 uri **kosilo - koline**
Prijave do 13. junija na tel.: 4629-4879, 4489-1296 ali 4469-1434

ŠAHOVSKI TURNIR

v Slovenskem domu v San Martinu

Vpisovanje do 20. junija ob 19.30 uri. Začetek isti dan ob 20. uri.

Informacije na tel.: 4764-4829, inž. Tone Podržaj.

Vsi šahisti lepo vabljeni!

SPOMINSKA PROSLAVA NA PRISTAVI

bo v nedeljo, 22. junija, po sv. maši.
Rojaki prisrčno vabljeni!

Križu in \$ 50.- namesto cvetja na grob pok. Ivanki Golob; družina Janeza Goloba iz Kanade pa 100 ameriških dolarjev namesto cvetja na grob pok. Ivanki Golob. **Vsem Bog plačaj!**

Za slovensko zavetišče **Rožmanov dom** je N.N. daroval \$ 50.- v spomin na pok. Joža Markeža ob prvi obletnici smrti. **Bog povrni!**

REŠITEV KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Silvester; 10. glive; 12. mi; 13. repa; 15. Lot; 16. sto; 18. Ignac; 19. etan; 21. onih; 23. srk; 24. do; 25. Atlantik; 28. sedem; 30. Devin; 33. napičila; 35. od; 37. oko; 39. Enej; 40. nato; 42. Čatež; 44. šal; 46. vem; 47. Aden; 48. je; 49. astra; 51. Novo mesto.

NAVPIČNO: 1. ugled; 2. sita; 3. IV; 4. les; 5. Emona; 6. si; 7. erg; 8. renski; 9. packa; 11. lotos; 14. par; 17. Tolmin; 18. ihtel; 20. nada; 22. Indija; 26. tepež; 27. Ivan; 29. enoten; 31. noter; 32. točaj; 34. češem; 36. domač; 38. kad; 41. avto; 43. eno; 45. las; 48. jo; 50. ST.

ZMAGE NA MOTORJU

Slovenski motokrosist Roman Jelen je na četrti letošnji dirki za SP v italijanskem Montevarchiju za VN Italije v razredu do 650 ccm osvojil tretje mesto. Zmagal je Belgijec Joel Smets (KTM) pred Špancem Javierjem Garcio Vicom (KTM), drugi slovenski predstavnik Sašo Kragelj (Yamaha) pa je bil 14. - Petkratni slovenski prvak v speedwayju Matej Ferjan, ki po izstopu iz AMTK Ljubljana letos tekmuje z avstralsko licenco, in šestkratni slovenski podprvak Izak Šantej sta združila moči in nastopila na dirki parov v madžarski Gyuli. Osvojila sta vseh trideset točk.

ASOCIACION DR. GREGORIO ROZMAN
Sociedad Civil de Beneficencia - Personería Jurídica Nacional Reg. Nº c 5344 (I.G.J.)
SEDE LEGAL: Ramón L. Falcón 4158 - Capital Federal
SEDE SOCIAL: Martín Fierro 4262 - San Justo - Teléfono: 4669-1684

CONVOCATORIA

De acuerdo con los art. 30 y 33 del Estatuto vigente, la Comisión Directiva de la Asociación de Beneficencia Dr. Gregorio Rozman convoca a la Asamblea General Ordinaria, para el día 29 de junio del año 2003 a las 10 horas, que se realizará en la Sede Legal, calle Ramón L. Falcón 4158 - Cap. Fed., para tratar el siguiente

ORDEN DEL DIA

- 1) Lectura, consideración y aprobación de la Memoria, Balance General, Cuentas de Gastos y Recursos, Inventario General e Informe de la Comisión Revisora de Cuentas, correspondiente al Ejercicio cerrado el 28 de febrero de 2003.
 - 2) Elección de 2 socios presentes para formar la Junta Electoral (art. 32).
 - 3) Elección de 2 miembros titulares de la Comisión Directiva, por la expiración del mandato (art. 19).
 - 4) Elección del Revisor de Cuentas, Vocal y Vocal Titular, así como los cinco Vocales Suplentes, por expiración del mandato (art. 17).
- La Asamblea se celebrará sea cual fuere el número de socios presentes una hora después de la fijada por la Convocatoria, si antes no se hubiese reunido la mitad más uno de los socios con derecho a voto (art. 33).
- Las listas de candidatos a ser votados deberán ser presentadas a la Comisión Directiva con diez días de anticipación a la fecha de la Asamblea (art. 35).

LA COMISION DIRECTIVA

TOMBOLA V NAŠEM DOMU SAN JUSTU

22. JUNIJA OB 16. URI.

Vsi lepo vabljeni!

Srce je dalo vse, kar je imelo, nobene bilke zase ni poželo.

V 87. letu starosti je odšla k Bogu po plačilo naša ljuba mama, stara mama in prababica

Olga Bavčar rojena Saksida
iz Sel na Primorskem.

Žalujoči:
hčerke **Emica, Ivica, Bogomila** in **Jožica** z družinami ter ostalo sorodstvo.

Slovenija, Buenos Aires, Bariloče

„Pridi, zvesti služabnik ...“

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je po hudi prometni nesreči v soboto, 31. maja 2003 zapustil naš dragi oče, stari oče, stric

SLAVKO ERJAVEC

Zahvaljujemo se vsem, ki ste zanj molili in nam bili v oporo v tej težki uri. Posebno zahvalo g. Tonetu Bidovcu za zakrament sv. maziljenja, pogrebno mašo in molitev ob grobu. Zahvaljujemo se tudi g. Matiji Borštnarju za molitev ob krsti.

Žalujoča družina in ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Calafate, Trzin, Žužemberk, Škofja Loka.